

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Апеляційного суду Черкаської області**

02.08.2024

м. Черкаси, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протокола до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 2 серпня 2024 року групою НПМ здійснено відвідування Апеляційного суду Черкаської області (далі – суд, установа).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Теплюк Максим Петрович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Черкаській області (керівник групи НПМ);

Шваля Костянтин Вадимович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Строкань Сергій Ігорович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Проценко Людмила Петрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Установа має два приміщення. Перше розміщено на четвертому поверсі у чотириповерховій будівлі за адресою: вул. Гоголя, 316, м. Черкаси, 18015 та друге в окремій будівлі за адресою: вул. Верхня Горова, 29, м. Черкаси, 18001.

Керівництво суду:

Сіренко Юрій Володимирович, голова суду (на посаді з вересня 2019 року);

Копитіна Тетяна Дмитрівна, керівник апарату суду (на посаді з листопаду 2019 року).

Штатна чисельність працівників суду – 119, з них штатна чисельність суддів – 12.

У будівлі облаштовано три входи – основний (центральний), службовий для працівників та конвойний вхід. Один з входів до приміщення будівлі обладнаний пандусом та є кнопка виклику.

На вході до суду наявна інформація про найменування судового органу. Охорона приміщення суду та пропускний режим здійснюються працівниками територіального підрозділу Служби судової охорони України. На пропускному пункті наявна аптечка, в якій містяться ліки необхідні для надання домедичної допомоги.

Конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених із установ попереднього ув'язнення до суду та охорона їх під час судових засідань, а також конвоювання їх у зворотному напрямку здійснюється підрозділами Національної гвардії України. Обладнано заїзд конвойного автомобіля для посадки (висадки) обвинувачених огорожею.

У приміщенні суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графіки приймання громадян, інформація та контакти телефони

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, правила та обов'язки учасників судових процесів тощо. (Фото № 1).

В приміщенні суду є санітарно-гігієнічне приміщення (туалет), яке облаштоване для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

У конвойному приміщенні наявний кулер та одноразовий посуд для забезпечення підсудних (засуджених) питною водою. (Фото № 2).

У залах судових засідань для розгляду кримінальних справ обладнано стаціонарною кабіною для розміщення підсудних з дотриманням вимог ДБН 2.2.-26:2010 «Будинки і споруди. Суди» (далі – ДБН). Зали судового засідання обладнані необхідною технікою та технічними засобами фіксування судового процесу з можливістю відеозапису судового засідання. (Фото № 3).

Зали судових засідань забезпечені бактерицидними (кварцовими) лампами.

У суді наявні три камери для тримання підсудних. Кожна камера обладнана лавами для сидіння, які надійно закріплені. Камери обладнано металевими дверима з накладними замками, зовнішніми запорами та оглядовими вікнами. (Фото № 4).

Для заїзду автотранспорту варті та посадки (висадки) затриманих, осіб, до яких застосовано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою, а також обвинувачених обладнано огорожену стоянку, розміщену за приміщенням суду. Забезпечено ізолюваний, від сторонніх осіб, маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від спеціальних автомобілів до камерних приміщень.

В день відвідування групою НПМ затримані, взяті під варту, засуджені, адмінарештовані до суду не доставлялися.

Група НПМ безперешкодно оглянула службові кабінети, ознайомила з документацією.

В підвальному приміщенні суду знаходиться приміщення укриття, в якому можуть перебувати відвідувачі на випадок надзвичайних ситуацій.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ було здійснено 13.05.2021 року. За результатами попереднього відвідування НПМ виявлено порушення та недоліки:

- Порушення права осіб на гідні умови тримання;
- Порушення права на професійну правничу допомогу;
- Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя;
- Порушення права на забезпечення безпеки у суді.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди»).

1. Під час відвідування приміщення суду було встановлено, що розміри камер не відповідають вимогам пункту 6.5.2 ДБН. Так, за допомогою лазерного далекоміру встановлено, що площа двох камер становить 1,8 м², та третьої 2,5

м2. Площа кожної камери для підсудних (засуджених) повинна бути не менше ніж 4 м2. (Фото № 5).

2. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН, де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано два зала судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер. Натомість у суді в наявності лише три камери для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Порушення права на життя (стаття 27 Конституції України, стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини).

3. У ході відвідування встановлено, що у суді порушуються Правила пожежної безпеки, затверджені наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 № 1417, не дотримано вимог пункту 7.2 ДБН.

Зокрема, приміщення суду не обладнано автоматичною пожежною сигналізацією, відсутні датчики диму, що загрожує життю людей у разі виникнення пожежі.

4. В порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН та пункту 13 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 від камери забезпечено лише до одного залу судових засідань для розгляду кримінальних справ. Вищезазначене не забезпечує безпечних умов перебування підсудних (засуджених) на території суду. Коридор, по якому здійснюється конвоювання обвинувачених, підсудних (засуджених) не має кнопок звукової сигналізації.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України та вимог 6.5.2 ДБН у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливорює реалізацію їх права на захист.

Комітет із запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню у 21-ій Загальній доповіді наголошує на необхідності проведення зустрічі адвоката із затриманою особою у приватному порядку, віч-на-віч для того, щоб затримана особа відкрито

говорила яким чином з нею поводитися. Комітет не вбачає жодної необхідності відступати від принципу конфіденційності зустрічей між адвокатом і зацікавленою особою.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Державній судовій адміністрації України:

1.1. Опрацювати питання щодо фінансування Черкаського апеляційного суду для проведення робіт з реконструкції будівлі та обладнання приміщень суду відповідно до вимог ДБН.

2. Черкаському апеляційному суду Черкаської області:

2.1. Розглянути питання щодо реконструкції будівлі Черкаського апеляційного суду та обладнання його приміщення у відповідності до вимог ДБН, зокрема забезпечити:

обладнання необхідної кількості камер для утримання підсудних (засуджених) з розрахунку 3 камери на 1 залу судових засідань для розгляду кримінальних справ;

обладнати приміщення суду автоматичною пожежною сигналізацією;

опрацювати питання щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) відповідно до вимог пункту 6.5.2 ДБН;

забезпечити ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до зали судових засідань.

Додатки: Фотоматеріали – 2 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НПМ
Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Черкаській області**

Максим ТЕПТЮК

Фото № 1

Фото № 2

Фото № 3

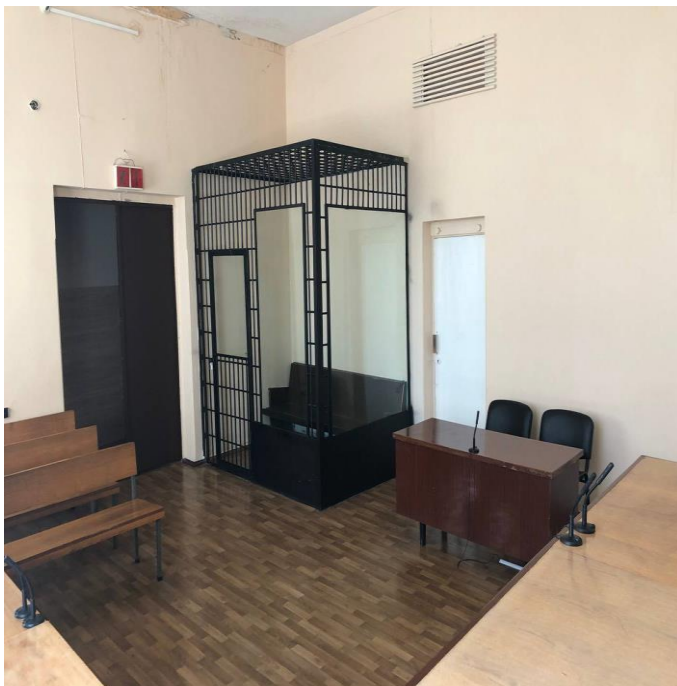

Фото № 4

Фото № 5

